

УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Білобороди Костянтина Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ“, статті 294 Кодексу адміністративного судочинства України

м. К и ї в
16 липня 2020 року
№ 155-2(II)/2020

Справа № 3-123/2020(263/20)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Сліденка Ігоря Дмитровича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича – доповідача,
Лемака Василя Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Білобороди Костянтина Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ“ від 15 січня 2020 року № 460–IX (Голос України, 2020 р., 7 лютого), статті 294 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Білоборода Костянтин Іванович як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/263 від 25 червня 2020 року) визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), приписи підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ“ від 15 січня 2020 року № 460–ІХ (далі – Закон), статті 294 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс) „у частині позбавлення права на апеляційне оскарження окремо від рішення суду ухвали суду першої інстанції щодо відкриття провадження у справі з порушенням правил підсудності“.

Приписом підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону пункт 5 частини першої статті 294 Кодексу виключено.

Приписами статті 294 Кодексу визначено ухвали, на які може бути подано апеляційні скарги окремо від рішення суду. До таких ухвал відповідно до припису пункту 5 частини першої статті 294 Кодексу, до внесення змін Законом, належали ухвали суду першої інстанції щодо відкриття провадження у справі з порушенням правил підсудності.

Тобто з набранням чинності Законом ухвали суду першої інстанції щодо відкриття провадження у справі з порушенням правил підсудності не може бути оскаржено до суду апеляційної інстанції окремо від рішення суду.

На думку Заявника, приписи підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, статті 294 Кодексу не відповідають приписам частини третьої статті 22, частин першої, другої статті 55, статті 64, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає, що Заявник звернувся до Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області з адміністративним позовом до інспектора Управління патрульної поліції в Тернопільській області, в якому просив „визнати протиправними дії відповідача щодо відмови у наданні для ознайомлення позивачу матеріалів справи про адміністративне правопорушення, у якій відповідач виніс постанову від 5.08.2019 року АА № 809717; зобов’язати відповідача надати позивачу для ознайомлення матеріали справи про адміністративне правопорушення, у якій відповідач виніс постанову АА № 809717; визнати протиправними дії відповідача щодо проведення поверхневої перевірки позивача 5.08.2019 року; визнати протиправними дії відповідача щодо доставлення позивача в Тернопільський ВП ГУНП в Тернопільській області 5.08.2019 року, визнати протиправними дії відповідача щодо адміністративного затримання позивача 5.08.2019 року; стягнути з відповідача на користь позивача моральну шкоду у розмірі 1000 євро“ (справа № 607/2627/20).

Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області ухвалою від 10 березня 2020 року передав адміністративний позов Заявника до інспектора Управління патрульної поліції в Тернопільській області (про визнання протиправними дій, зобов’язання вчинити певні дії та стягнення моральної шкоди) на розгляд до Тернопільського окружного адміністративного суду. Таке рішення суд обґрунтував, зокрема, тим, що окремі вимоги адміністративного позову Заявника є підсудними Тернопільському окружному адміністративному суду, та зазначив, зокрема: „враховуючи вимоги ч. 3 ст. 21 КАС України, якою встановлено, що якщо справа щодо однієї з вимог підсудна окружному адміністративному суду, а щодо іншої вимоги (вимог) – місцевому загальному суду як адміністративному суду, таку справу розглядає окружний адміністративний суд, <...> слід застосувати приписи п. 2 частини першої ст. 29 КАС України, якою встановлено, що суд передає справу на розгляд іншого

адміністративного суду, якщо при відкритті провадження суд встановить, що справа належить до територіальної юрисдикції (підсудності) іншого суду“.

2.1. Тернопільський окружний адміністративний суд ухвалою від 8 квітня 2020 року прийняв до розгляду позовну заяву Заявника до інспектора Управління патрульної поліції в Тернопільській області (про визнання протиправними дій, зобов'язання вчинити певні дії та стягнення моральної шкоди) та відкрив провадження у справі.

2.2. Заявник звернувся до Восьмого апеляційного адміністративного суду з апеляційною скаргою на ухвалу Тернопільського окружного адміністративного суду від 8 квітня 2020 року з підстав відкриття провадження у справі з порушенням правил підсудності.

2.3. Восьмий апеляційний адміністративний суд ухвалою від 4 червня 2020 року повернув апеляційну скаргу Заявникові, керуючись при цьому, зокрема, статтею 294 Кодексу, яка на час постановлення ухвали діяла з урахуванням змін, внесених Законом.

У цій ухвалі, яка є остаточним судовим рішенням у справі Заявника, суд вказав на те, що „виходячи з системного тлумачення <...> положень [частин другої, третьої статті 293, статті 294 Кодексу], суд апеляційної інстанції приходить до висновку, що ухвала суду першої інстанції може бути оскаржена в апеляційному порядку лише у випадку, коли Кодекс адміністративного судочинства України прямо передбачає можливість такого оскарження в суді апеляційної інстанції. Оскільки апеляційна скарга подана на ухвалу про відкриття провадження у справі, яка оскарженню не підлягає, суд апеляційної інстанції приходить до висновку про наявність підстав для повернення апеляційної скарги скаргнику“.

Заявник, стверджуючи про невідповідність приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, статті 294 Кодексу приписам

частини третьої статті 22, частин першої, другої статті 55, статті 64, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, посилається на окремі положення Конституції України, Кодексу, рішення Конституційного Суду України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція), практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ в конституційній скарзі має міститися обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Заявник, обґрунтовуючи невідповідність оспорюваних приписів Закону та Кодексу частині третій статті 22 Конституції України, стверджує, що зміна статті 294 Кодексу, спричинена виключенням пункту 5 частини першої статті 294 Кодексу на підставі припису підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, „суперечить вимогам частини третьої статті 22 Конституції України, відповідно до якої при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, внаслідок звуження обсягу права на оскарження в апеляційному порядку окремо від рішення суду ухвали суду першої інстанції щодо відкриття провадження у справі з порушенням правил підсудності“.

Таким чином, Заявник висловлює власне розуміння припису частини третьої статті 22 Конституції України та права на апеляційне

оскарження ухвал суду першої інстанції в контексті змісту та обсягу існуючих прав і свобод, що не можна вважати обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону та Кодексу.

3.2. Суб'єкт права на конституційну скаргу, стверджуючи про невідповідність приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, статті 294 Кодексу приписам частин першої, другої статті 55, статті 64 Основного Закону України, цитує вказані приписи Конституції України та перше речення пункту 1 статті 6 Конвенції та зазначає, що зміни, запроваджені підпунктом „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, «позбавили [його] можливості вчасно зреагувати на допущене судом порушення розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів – розгляду, на думку скажника, його справи „судом, встановленим законом“, а також скоротити час, який знадобиться для захисту його прав та інтересів».

Наведене Заявником у цій частині обґрунтування неконституційності приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, статті 294 Кодексу зводиться до висловлення незгоди із законодавчим регулюванням питання щодо переліку ухвал, на які може бути подано апеляційну скаргу окремо від рішення суду, та судовими рішеннями в його справі, а також свідчить про помилковість тверджень Заявника щодо позбавлення його „можливості вчасно зреагувати на допущене судом порушення розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів“.

Із матеріалів справи вбачається, що постановленню Тернопільським окружним адміністративним судом ухвали про відкриття провадження у справі від 8 квітня 2020 року передувало постановлення Тернопільським міськрайонним судом Тернопільської області в порядку статті 29 Кодексу ухвали про передачу адміністративного позову Заявника до інспектора Управління патрульної поліції в Тернопільській області (про визнання протиправними дій, зобов'язання вчинити певні дії та стягнення моральної шкоди) на розгляд до Тернопільського окружного адміністративного суду. При

цьому відповідно до другого речення частини шостої статті 29 Кодексу ухвалу про передачу адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого може бути оскаржено, про що зазначено в абзаці другому резолютивної частини ухвали Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області від 10 березня 2020 року (справа № 607/2627/20). Тобто Заявник мав можливість „вчасно зреагувати“ на ймовірне „порушення розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів“.

3.3. Заявник обґрунтовує невідповідність оспорюваних приписів Закону та Кодексу пунктові 8 частини другої статті 129 Конституції України насамперед тим, що зміни, які внесено до статті 129 Конституції України на підставі Закону України „Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)“ від 2 червня 2016 року № 1401–VIII, „звужили право оскаржити в апеляційному порядку судові рішення суду першої інстанції, яким не закінчено розгляд справи по-суті (справи загалом)“, і це, на думку Заявника, «свідчить про не конституційність пункту 1 розділу I Закону України від 2.06.2016 року № 1401–VIII „Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)“, в частині внесення змін до пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, з підстав не відповідності вимогам частини третьої статті 22 Основного Закону України».

Конституційний Суд України у Висновку у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 20 січня 2016 року № 1-в/2016 зазначив, що „пропонована Законопроектом редакція пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України закріплює гарантії права на апеляційний перегляд справи, а також передбачає, що випадки касаційного оскарження судових рішень визначаються в законі“ (абзац перший підпункту 3.6.3 підпункту 3.6 пункту 3 мотивувальної частини), та дійшов висновку, що „пропонована Законопроектом редакція статті 129 Конституції

України не передбачає скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина“ (абзац четвертий підпункту 3.6.3 підпункту 3.6 пункту 3 мотивувальної частини).

Наведене дає підстави стверджувати, що Заявник не обґрунтував тверджень щодо невідповідності приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону, статті 294 Кодексу приписам Конституції України, натомість висловив власне розуміння окремих приписів Основного Закону України та незгоду із законодавчим регулюванням питання щодо переліку ухвал, на які може бути подано апеляційну скаргу окремо від рішення суду, і судовими рішеннями в його справі. Отже, має місце невідповідність конституційної скарги вимогам пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З огляду на те, що суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Білобороди Костянтина Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів підпункту „а“ підпункту 11 пункту 3 розділу I Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України,

Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ“ від 15 січня 2020 року № 460–ІХ, статті 294 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**